

mere uravnajo po krščanskih načelih, potem se bomo novih krivovercev lahko obranili. »Peče jih spomin na preteklost«, trdi demokrat. Koga naj peče spomin na preteklost? Sv. katoliško cerkev gotovo ne, pač pa tiste narode, ki so živi studenec zapustili in si skopali jame, ki vode nimajo. Stoletja, v katerih so ljudje bolj ubogali verske nauke, so bila zlata doba delajočih stanov. Kdor tega ne v, naj sploh niti o zgodovini, niti o gospodarskih rečeh ne govori!

Sv. cerkvi se je že veliko očitalo in očita še danes, navadno od takih ljudij, ki so skoz in skoz malo-pridni in ki si ne morejo misliti, da bi kdo drug na svetu bil poštenjši od njih. Nastajal je krivoverec za krivovercem, od Šimena copernika do starokatoličanov v naših dneh jih je bilo veliko, veliko vrst, sv. Avgustin sam jih je do svojih dnij naštel osemdeset; vse te je cerkev prebila, prebila bode tudi demokrate, ki niso samo gospodarski novotariji, oni novotariji v prvi vrsti v veri, dasi trde v eni sapi: »Vera ni v nevarnosti, mi vsakateremu pustimo verovati, kar hoče«. V celih bukvicah, zoper katere so namenjene te vrstice, socialni demokrat niti enega gospodarskega nasveta nima; on psuje samo duhovnike, psuje veliko posestvo, trdi, da je lastnina tatvina, da mora svet biti skupna lastnina, da morajo na svetu biti vsi ljudje enaki. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Pridiga,

katero so govorili premilostljivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik v začasni cerkvi o. frančiškanov o priliki blagoslovljenja peterih novih zvonov za novo farno cerkev blažene Device Marije, matere milosti, v Mariboru na devetnajsto pobinkočno nedeljo, 13. oktobra 1895.

Danes, ko slišite glas njegov, ne otrpnite v svojih srcih. (Ps. 94, 8).

V Gospodu pobožno zbrani kristijani!

Prijetna je godba, kadar vbrani glasovi doné po zraku, in nič ne moti, nič ne kazi in ne kvari umetne skladnosti. Vojščak, še tako vtujen in spehan, zopet oživi, in pogum mu širi in širi prsa, da bi mahoma udaril na sovražnika, ko zasvira blagoljubna godba. — Krasno je petje, ki prihaja iz čistih grl dobro izurjenih, navdušenih pevcev. Golo resnico govori modri Hiponec, sv. Avgustin, ko pravi: »Kako vendar sem milo jokati pri popevanju hvalnic in psalmov. Glasovi so mi doneli na uho, resnica pa je silila v srce, in plamen strahu božjega je švigal iz njega. Vroče solze ganutja sem točil, in bilo mi je tako milo pri sreči in tako prijetno v duši.« — Lepe so orglje, kadar njih veličastni glasovi bučijo po cerkvi, bodisi da oznanjujejo sveti mir Božičnega praznika, ali veselo alelujo Velikonoči, bodisi da vzbujajo žalost in otožnost na resnomili dan vernih duš.

Godba, petje, orglje — kako moč imajo vendar do človeškega srca. Sedaj je zelo razveselijo in sedaj globoko užalijo. In potem takem kaj čuda, da jih je posvetila sveta cerkev službi božji? Pa ta naša skrbna mati, ki nas spremlja od zibe do groba in še čez grob, ker moli za svoje umrle otroke, ona je naša poleg godbe, petja in orgelj še drug primeren pripomoček, da govori k srcu svojih vernih otrok in da jih vodi kakor ljuba mati svojega dragega otroka in to ne le samo doma, temveč tudi daleč proč od hiše božje. In

to je zvon, ki nekako razširja in razteza službo božjo, ker ne opominja le obiskovalcev cerkve, marveč spodbuja tudi popotnika na cesti, jetnika v ječi, vojaka na straži, delavca na polju, bolnika na postelji, uradnika v pisarni, učenjaka pri preiskavah, naj mislijo vsi na Boga in naj služijo njemu. O kdo bi pač vredno ocenil pomen, ki ga zvon ima za povzdigo cerkvenega mišljenja in življenja!

Srečna duhovnija, katera sluje zaradi lepega cerkvenega petja, ki tako globoko sega v človeško dušo. In tako blagoljubno in miločutno petje se razlega pogostoma po tej cerkvi Bogu v slavo in vernikom v spodbudo in povzdigo k višim rečem. Toda nič manj srečna je župnija, ki ima vbrano, leposkladno zvonjenje. In tudi to ima od danes naprej tukajšnja predmestna fara. Oskrbeli ste si, predragi župljani, z združenimi močmi, kakor novo cerkev, tako nove miloglasne zvonove. In jaz sem na željo Vašega častitega, za božjo čast in vzveličanje Vaših neumrljivih duš nevtrudno delavnega župnika-oskrbnika o. gvardijana Kalista Herica prav rad sem došel, da posvetim in blagoslovim nove zvonove. Po slovesni sv. maši bomo opravil to veselo delo, in dne 27. tega meseca se bode posvečenih zvonov mili glas prvokrat razlegal po Mariborskem mestu in njegovi lepi okolici, se bode razlegal po prijaznih gričih, vinskih gorica in divnih dolih, vabeč Vas, da pojete hvalo večnemu Bogu za pridobljeni dar, za pre-jete dobrote božje.

Predragi kristijani! Največe veselje današnje nedelje so nedvomno novi zvonovi. Kjerkoli se srečata danes dva farnika te duhovnije, govorita gotovo o tej novi, cerkveni pripravi. In potem kaj čuda, da sem se tudi jaz odločil za kratko besedo o posvečenju in o pomenu cerkvenih zvonov? Zvonovi, dasi so mrtvi in mutasti, govoré vendar dovolj glasno in umevno za pobožnega kristijana. In resni so nauki in koristne so resnice, katere oznanjajo cerkveni zvonovi. Zato Vam, preljubi v Gospodu, kličem s svetim psalmistom: »Danes, ko slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih srcih.«

Ti pa, o sveti Duh, delivec vseh milostij in naš posvečevalec, pridi, pridi ter napolni mene in moje mi mile poslušalce s svojimi sedmerimi darovi! Salve regina, mater misericordiae! Češčena si kraljica, mati milosti! (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Trgatev gorice.

(Konec.)

Določeni dan trgatve že svita! Naprošeni težaki naj dobijo obilen zajutrek, da ne bodo mogli veliko zobati, kar dela gospodarju škodo in potrato časa. Nekdaj so grozdje ščipali ali od rozge trgali; zdaj si naj vsak berač kupi rudeč ali zelen nožek, vzame svoj škaf, in urno na delo! Močni dečki pa vzamite brento in mostanko, spodaj rogljato palico, da boste v puti grozdje zmečkali, in dvehkrat več nesli, ker tudi večje plačilo dobite, ko drugi berači. In vsako brento ali puto si zarežite. — Najboljše je branje takoj na karnico nositi.

Karnica je dvojne ustrojbe: ali na obroč ali pa male na koš. Veliki vinogradničarji žmikajo 8—12 polovnjakov naenkrat; zato imajo velike brezove obroče in grozno težko tlačilo. Panj ali trop po šestkrat na podu z motikami presekajo in celo noč bedijo. Manjši posestniki imajo karnice na koš, pa samo po trikrat z rokami trop predrobijo, in se hvalijo, da so njihove

tropine ob koncu bolj zažmikane ali suhe, kakor pa obročarjev. Okoli Lučevca pa smo našli tako male žmike, da smo iz ene stave komaj dva ali tri vedrice mošta našmikali. To je pač polževo delo! Tedaj bi še boljše bile ročne žmike od g. Heller-ja v Beču, katere ponuja za 75 goldinarjev; samo da bi bile polovico cenejše. Kakšen samouk bi nam jih za znižano ceno gotovo pošiljal. In močno bi nam ustregel pri sadju in grozdju v malih gorica.

Kdor si hoče delo trgatve skrajšati ali žmikanje brž opraviti, on si naj oskrbi združgalnico ali mlin za grozdje. Kadar putar prinese zmoštano grozdje, ga vsiplje v ta mlin, ter ga takoj proti zamelje. Tako je v mraku že polovica mošta v sodu. Ako je poleg združgalnice na podu prostor, lahko tudi proti delaš stavo v koš ali obroče, da zvečer že takoj vrtuliti začnete. Take združgalnice izdeluje po 10 goldinarjev g. Vouk na Ponikvi, ki so posebno koristne v mrzlem in obilnem branju. Da ti jagode, mehunci in pečke v mošt in sod ali brenko ne pridejo, podstavi rešeto ali cedilo pod cevko, po kateri mošt v kad ali v brenko curlja. Brez največje sile ne hodi v trgatve poslednja dneva v tednu: petek zato ne, ker je post tudi za pokopiča, orača, kopača, berača; viničar pa se mastne govedine ob trgatvi že celo leto veseli. Ali pa mu daj kostanjev, krompirja in hrena za večerjo, govedino pa mu za nedeljo oskrbi. Ne trgaj v soboto, da vam nedeljska služba božja ne odplava. Bog ti gorice ni zato blagoslovil in obvaroval, da bi ga ti ob trgatvi žalil. Tudi tukaj veljajo besede božje: »Ali tedaj jeste, ali pijete, ali kaj druga delate, vse k časti božji delajte«. (1. Kor. 10, 31.)

3. Po trgatvi. — Hvala Bogu, nebeškemu Očetu! Grozdje je pod streho in že zažmikano; ali mošt že je v kadi, na podu. Zdaj vzami moštnico in zvagaj dobroto mošta, da ga veš primerno prodati. Potem nastavi posodo, kolikor je napolniti misliš, jo malo požvepli, da spoznaš snažnost sode, ter začni nalivati v vsaki sod nekoliko vedric, da bo ves mošt enake dobrote. Sodov ne stavi pod kap, da ti dežnica ne vteče; ne pod slivo, da listje noter ne pade; ne k mlaki, da ti ne vlezijo kuruci, tuče ali skunkači, ker takega mošta se kupec ne prime. — Sedanji čas sodov zvrhano ne spolnjujemo, ker ne damo več kipeti, kakor so nekdanj delali. Sod bodi toliko navan, da s kazalcem do mošta dobro dosežeš. Po nekod je navada, da jesen takoj po branju kupci za moštom in vinom hodijo. Prvemu ga brž prodaj; ne trgaj se za eden novčič, da ti poznej ne bo žal. Najboljše je mošt takoj od stiskarnice prodati, če tudi nekaj cenejše; prvič ni treba polovnjaka spolnjevati, drugič ne pretakati; tretjič ne dolivati; seveda tudi ne piti. Skušnja nas pa uči, da cena upade okoli Božiča, ali že brž po branju; in mnogoteri so za pretočeno vino še manje dobili, kakor se jim je jeseni za presni mošt obečalo. Pomisli, da tudi kupec ima veliko stroškov; in da bo zopet rad došel, ako je letos bil s teboj zadovoljen. Boljše je, drž ga, kakor lovi ga. Prvemu kupcu mošt ali vino prodaj; peneze pa v posojilnico shrani.

Simon Gaberc.

Sejmovi. Dne 19. oktobra v Poličanah (za svinje) in v Mariboru. Dne 21. oktobra v Oplotnici, Mariboru (tudi za konje), v Ribnici, Celju, pri Mali Nedelji, v Apačah in Sevnici ob Savi. Dne 23. oktobra v Imenem (za svinje). Dne 24. okt. na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 25. okt. na Bizelskem.

Dopisi.

Iz Zagreba. (Presvetli kralj) Franc Jožef I. je bil zadnjič pri nas pred 26 leti. Iz dna srca smo se torej razveselili, slišati spomladi, da letos sredi oktobra pride k nam, da otvori novo gledališče, več učnih zavodov ter se prepriča o napredku vedno mu zvestega hrvaškega naroda. Takoj so se začele priprave, zlasti zadnje tri mesece smo delali skoro noč in dan, da preljubljenega kralja sprejmemo dostojno, po kraljevsko. Težko smo čakali kraljevega prihoda ne samo Zagrebčani, ampak nebrojno ljudstvo, ki je sem prihitelo peš, z vozovi in železnicami. Strmé je ljudstvo gledalo novi Franc-Josipov trg pred državnim kolodvorom, brezštevne mlaje s trobojnicami, krasne slavołoke, obeliske, sploh olepšavo na ulicah in hišah, posebno na Jelačićevem trgu in na Ilici. — Prišel je dan 14. oktobra. Že ob 7. uri zjutraj so bile vse ulice polne ljudstva, zlasti kolodvorska cesta. Točno ob 1/2 9. uri se pripelje milostni kralj z dvorskim vlakom. Topovi zagromijo, zvonovi vseh cerkev zapojejo, in brez konca in kraja zahrumi glas: »Živio kralj hrvatski!« Presvetli kralj se je peljal s kolodvora skoz Jelačićev trg, Ilico v gornje mesto v bansko palačo, pred njim pa banderij — 300 jezdecev v narodni noši. Kralj je narodu ljubeznivo odzdravljaj. Ob 10. so se vladarju v banski palači, kjer je stanoval, poklonili dvorni dostojanstveniki, duhovščina, sabor, vojaške in posvetne oblasti, ter razna društva. Ob dveh popoldne pa se je peljal kralj k novemu gledališču, kjer se je vložil zadnji kamen, istotako potem v nove srednje šole in glasheni zavod. Na velikem dvorišču nove gimnazije in realke je nato pred kraljem defiliralo blizu 10tisoč učencev vseh zagrebških in okoliških šol v pisani narodni noši. Da so ložje stopali, igralo je izvrstno 30 šolarjev iz Valpova. Zvečer ob 7. uri se je peljal kralj v gledališče, potem pa se je nekaj časa vozil po mestu, da si je ogledal krasno, da čarobno razsvetljavo, ki je stala mesto 50tisoč gld. Ko se je vrnil v banski dvor, bila je velikanska bakljada; svetilo je do 5tisoč mož; svirale so tri vojaške godbe. Pred bankim dvorom so napravili pevci in 100 tamburašev krasno podoknico milostnemu kralju. S tem so se končale slavnosti prvega dne. (Konec prih.)

Iz Šarja pri Ljutomeru. (Nemški zdravnik; nemška šola; lov na otroke.) Naš trški odbor je razpisal po nemških listih službo občinskega zdravnika. To ni nič čudnega! Ali v razpisilu je rečeno, da mora, kareri bo za to službo prosil, dokazati, da je nemškega rodu. Kaj takega se še ni upal noben občinski odbor na južnem Štajarskem. To je predrznost, zoper katero bi morali vsi slovenski občani z največjo odločnostjo ugovarjati. Kako si upa naš »privandran« župan razpisati občinsko službo na tak način, da jo noben domačin ne more dobiti? To se pravi slovenskim občanom klofute dajati. In od tacių mož se mora Ljutomer komandirati dati. Tako zaničujejo očitno in pred vsem svetom Slovenca, kateri jim v svoji neumnosti svoje peneze nosi. Kje so naši ponosni Murski kmetje, ki kaj takega mirno prenašajo? — Toda kaj to? Naša narodna nemarnost je še veliko hujša. Sami smo zakrivali, da imamo nemško šolo, ki je last nemškega šulvereina. Nikdar bi te nepotrebne šole ne bilo, če bi bili vsi slovenski okoličani zavedni. Tako pa nekateri mislijo, da bodo imenitni možje postali, če otroke v to šolo pošiljajo. Po zimi so otroci te šole slovenske otroke pitali z imeni: »slovenski psi«. In še so kmetje, ki od daleč iz okolice pošiljajo svojo deco v to šolo! Kakšni učenjaki prihajajo iz teh šol, se vidi iz tega, da je še tisti dečko, ki se je letos oglasil iz te šole za gimnazijo, moral pri skušnji pasti. Iz Franc-Jožefove šole pa